

# עטרת שרוב

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א  
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת האזינו – חג הסוכות – שמחת תורה

בס"ד, עש"ק פרשת האזינו  
י"ב תשרי תשפ"ג – שנה י"ד גליון תר"ל

## זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
6:52	7:33	5:41	7:29	7:26	7:33
5:55	6:54	6:10	7:21	6:05	

נא לשמור על קדושת הגליון

## עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

### חג הסוכות

#### אושפיזין דמשה רעיא מהימנא

מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתנה  
למשה מסיני. היינו שהכול בא מכוח  
אתפשטותיה דמשה רבינו בכל דרא ודרא.

עד שמעיד עליו התורה, ולא קם נביא עוד בישראל  
כמשה אשר ידעו הוי"ה פנים אל פנים וגו'. ולכל הוד  
החוקה' וגו' (דברים לד י"ב), ופרש"י שקבל את התורה  
בלחות בידיו.

ביאור הפסוק וזאת הברכה וגו'

לפי כל זה נראה לפרש הפסוקים הראשונים של  
פרשת וזאת הברכה שנקרא בשמחת תורה  
הבעל"ט, שכתוב וזאת הברכה אשר בך משה  
איש האלהים את בני ישראל לפני מותו. ויאמר  
הוי"ה מסיני בא וכו' מימינו אשר ידעת לנו.  
ענה לנו משה מורשה קהלת יעקב (דברים לג א-ד).  
היינו וזאת הוא כינוי לשכינה כנודע (וה"ק ח"ג רצו:  
ועוד), כי הו' של זא"ת, מרמז על המלכות שהיא  
הדרגה השביעית לז"א, ששורשו הוא ו' קצוות כנודע.  
וא"ת של זא"ת, מרמז לכ"ב אותיות התורה שמאל"ף  
עד תי"ו שהם במלכות, כמבואר בעין חיים שער  
מנת"א (שה"פ ג'). וז"ל: כל העולמות נבראו ע"י כ"ב  
אתון שבמלכות, וגם יש בה ה' אותיות מנצפ"ך,  
שהם ה"ג היוצאין מו"א אליה, ועי"ז נגמר פרוצא רחל  
עי"ש. ומה שכתוב כאן וזאת בתוספת ו', לרמז ליחוד  
קוב"ה ושכינתיה, כדאיתא בזה"ק (ח"ג קעט):  
לאחזאה כלא ביחודא חד, ולאכללא כנסת ישראל  
בקודשא בריך הוא, לאשתכחא כלא חד. בנינו כך  
וזאת עי"ש. וזה איתא בתיקוני זוהר (כא): מאן דבעי  
לעאלא למלכא, לא עאל אלא בשכינתא, בזאת יבא  
אחרן' (ויקרא טו ג), 'וזאת הברכה' (דברים לג א),  
בשכינתא דאקרי זאת עי"ש.

ברכת משה רבינו שיוכו להיות מרכבה לשכינה  
וזהו אמרו וזאת שהוא השכינה, הברכה היינו  
אותיות בריך הוא רכ"ב, בחינת מרכבה  
לשכינה, היינו שמשה רבינו בריך את בני ישראל  
שיוכו להיות מרכבה לשכינה, וכמו שכתוב יעשו לי  
מקדש ושכנתי בתוכם' (שמות כה ח), ולא נאמר  
בתוכו רק בתוכם, בכל אחד ואחד (ע' אלשך שמות  
כה, ח; ראשית חכמה שער האהבה ו, ט).

משה רעיא מהימנא שורש מצות סוכה

היום הוא האושפיזין של משה רעיא  
מהימנא, שגם בזכותו היו לבני ישראל

ענני הכבוד במדבר, כמו שאמרו חז"ל במסכת  
תענית (ט), שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל,  
אלו הן משה ואהרן ומרים, ושלש מתנות טובות  
ניתנו על ידם, ואלו הן, באר, וענן, ומן, באר בזכות  
מרים, עמוד ענן בזכות אהרן, מן בזכות משה. מתה  
מרים נסתלק הבאר וכו', מת אהרן נסתלקו ענני כבוד  
וכו', חזרו שניהם בזכות משה עי"ש. והרי המעם של  
מצות סוכה לאחד מהדעות, הוא זכר לענני הכבוד  
שהיו לבני ישראל במדבר, כמו שאמרו חז"ל במסכת  
סוכה (יא): תניא 'כי בסכות הושבתי את בני ישראל'  
(ויקרא כג מג) ענני כבוד היו, דברי רבי אליעזר, רבי  
עקיבא אומר סוכות ממש עשו להם. נמצא שהיום  
הזה, שהוא האושפיזין של משה רעיא מהימנא, הוא  
השורש של מצות סוכה, כי בזכותו היו לבני ישראל  
ענני הכבוד, ועי"ז נצטוו בני ישראל במצות ישיבה  
בסוכה.

משה רבינו שורש התורה

והנה נדרר ממעלת וסגולת היום הזה שהוא  
האושפיזין של משה רעיא מהימנא, הנהה  
אמרו חז"ל במסכת שבת (טז): וז"ל: אמר רבי יהושע  
בן לוי, בשעה שירד משה מלפני הקדוש ברוך הוא,  
בא שטן ואמר לפניו רבוננו של עולם, תורה היכן היא  
וכו', אמר לו לך אצל בן עמרם, הלך אצל משה אמר  
לו תורה שנתן לך הקדוש ברוך הוא היכן היא, אמר  
לו וכי מה אני שנתן לי הקדוש ברוך הוא תורה, אמר  
לו הקדוש ברוך הוא למשה משה בדאי אתה, אמר  
לפניו רבוננו של עולם חמודה גנוזה יש לך שאתה  
משתעשע בה בכל יום, אני אחזיק טובה לעצמי,  
אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, הואיל ומיעמט  
עצמך תקרא על שמך, שנאמר 'זכרו תורת משה  
עבדי' (מלאכי ג כב) עי"ש. רואים שכל התורה כולה  
נקראת על שמו של משה רבינו.

אתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא

ועוד איתא בתיקוני"ז (קב), אתפשטותיה דמשה הוא  
בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחכם דמתעסק

באורייתא, ובגין דא אתמר עליה (קהלת א ד) 'דור  
הולך' לזהוהא עלמא, 'ודור בא' איהו ייתי כמלקדמין.  
שבכל צדיק וחכם יש להם חלקים וניצוצים ממשה  
רבינו, וכמו שאיתא כמ"פ בגמ' (שבת קא: סוכה לט).  
שקרא אחד לחבירו משה שפיר קאמרת.

משה רבינו זכה לשער החמישים

והביאור בזה יש לומר, דהנה אמרו חז"ל (ראש השנה  
כא): חמישים שערי בינה נבראו בעולם,  
וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר 'ותחסרהו  
מעט מאלהים' (תהלים ח ו). אבל מכל מקום איתא  
ממרן האר"י הקדוש בלקו"ת (ואתחנן), שביום  
פטירתו של משה רבינו זכה לשער החמישים, כמו  
שדורש על הפסוק 'ועל משה מערבות מואב אל הר  
נב"ו' (דברים לד א), נומריקון נ' ב"ו, שנכנס בו אות נ'  
בשמו, ונעשה נשמה, וידוע כי נשמה היא בינה,  
שזכה לשער החמישים עי"ש. וכמו שאמרו חז"ל  
(חולין ז): גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן. היינו  
שביום מיתתן זוכים למה שלא זכו בכל ימי חיותם  
בעולם. ולכן יש לומר שע"י שזכה משה רבינו ביום  
פטירתו לשער החמישים, זכה שתתפשט מכוחו  
בתורה בכל דרא ודרא, וכמו שאיתא ממרן  
הבעש"ט הקדוש זיע"א (בעש"ט עה"ט משפטים אות כג)  
שבשער החמישים הוא חוזר ומתחיל נ' שערים  
למעלה מזה, וכן למעלה למעלה עד אין סוף עי"ש.

כשעלה משה למרום הראה לו הקב"ה את רבי עקיבא  
וזהו מה שאמרו חז"ל במסכת מנחות (כט):  
שכשעלה משה למרום, הראה לו הקב"ה את  
רבי עקיבא, ולא היה יודע משה מה שאומר, תשש  
כחו, כיון שהגיע לדבר אחר, אמרו לו תלמידיו רבי  
מנין לך, אמר להן הלכה למשה מסיני, נתיישבה  
דעתו ע"כ. היינו שראה שכל החידושים של רבי  
עקיבא הכול בא מאתפשטותיה דמשה בכל דרא  
ודרא, שכל אחד יש לו חלק וניצוץ ממשה רבינו, כי  
הוא שורש התורה, ולכן נתיישבה דעתו. וכמו  
שאמרו חז"ל (ויק"ד כב א. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד) שכל

## המשך – עטרת ראשנו

נמצא מכל האמור, שהיום הזה שהוא האושפיון של משה רבינו, הוא מסוגל להיות מרכבה לשכינה, ע"י שיעסוק בתורה לשמו ותברך, בחמימות ואש להבה להשי"ת.

### בזכות משה רבינו נזכה לגאולה השלימה

הקב"ה יעזור שבוכותו של משה רבינו מהימנא יגן שבמהרה יהיה הגאולה השלימה, וכמו שאיתא בזה"ק (ח"ב סי): שמושה ר"ת מ'ה ש'היה ה'וא ש'יהיה (קהלת א ט), שכמו שגאל את בני ישראל מגלות מצרים, כמו כן יהיה הגואל האחרון. וזהו ע"י שיעסוק בני ישראל בתורה הקדושה, כמו שכתב האור החיים הקדוש (שמות כ ב) וז"ל: מבואר בספר זוהר חדש (ה) כי ד' גלויות של ישראל כל אחד מהם נגאלו ממנו בזכות אחד וכו', וגלות הד' תלוי בזכות משה, ולזה נתארך הגלות כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות אין משה חפץ לגאול עם במלנים מן התורה. ועי"ז נזכה לזאת הברכה לכל הברכות האמורות בתורה, שכל אחד יושע בכל מה שצריך בכני חי ומזוני בשלימות, כמ"ש 'הוי"ה יברך את עמו ישראל בשלום, (תהילים כט יא), ובביאת גואל צדק בב"א.

ד' הוה"ט סוכות אושפיון של משה רבינו תשע"ט לפ"ק

זזה ע"י ויאמר הוי"ה מסיני בא שהוא ע"י עסק התורה, כי עיקר הכוונה בלימוד התורה, הוא בכדי להיות מרכבה לשכינה, לחדד עצמו עם כל אבריו וחושיו לשמו ברוך הוא, וליחד את המרכבה העליונה ביחודא שלים, והכל בכדי להיות נחת רוח לפניו ותברך. וכמו שאמרו חז"ל במסכת אבות (פ"ג מ"ו) עשרה שיושבין ועוסקין בתורה, שכינה שרויה ביניהם וכו', ומנין אפילו אחד, שנאמר 'בכל המקום אשר אוכיר את שמי אבוא אלך וברכתך' (שמות כ כא). ועי"ז נשפע לבני ישראל כל הברכות הבאים מהשכינה הקדושה.

### כשמזכך איבריו וחושיו זוכה לשמוע קול ה'

ועוד יש לפרש, הוי"ה מסיני בא שהוא לשון הוה, היינו כמו שכתב אא"ז הגה"ק רבינו רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זיע"א בספה"ק היכל הברכה (דברים דף לד:) וז"ל: 'לא יסף עיין רש"י ז"ל, מתרגמנין ולא פסק, כי קולו חזק וקיים לעולם. מבואר שמי שמקדש עצמו זוכה לשמוע קול ה' שקיים לעולם, כמו שזכה מרן הקדוש האר"י בעל שם טוב עם התלמידים כידוע ומפורסם, שזכו לשמוע הקולות והברקים וקול שופר חזק, באמירת 'אנכי' עם כל הריון סתימין עלאין, וכן רש"י ז"ל היה לו זה המדרגה כפי הנראה מדבריו, וכן כל יוצאי חלציו עי"ש. וזה מרמז כאן התורה הוי"ה מסיני

עסק התורה בחמימות רשפי אש זזה ע"י וממינו אש דת למו שיעסוק בתורה בחמימות ואש, כי בעת שעוסק בתורה צריך להתלהב ברשפי אש שלהבת יה, עד שנתהפך עור פניו לאור ממש, וכמו שאיתא בזה"ק (ח"א צד.) רבי אבא אתלהיטו אנפיו כנורא מחדוותא דאורייתא. וכן אמרו חז"ל (תניגה ד): כשרדש רבי אליעזר בן ערך במעשה מרכבה, ירדה אש מן השמים וסיכסכה כל האילנות שבשדה. וכן אמרו חז"ל (בבא בתרא קלד.) על יונתן בן עוזיאל, בשעה שהיה עוסק בתורה, כל עוף הפרח עליו מיד נשרף. והכל הוא על ידי אש בוערת אשר בלבכם בעת עוסקם בתורת ה'.

### זוכה לאתפשטותיה דמשה

ועי"ז זוכה לבחינת תורה צוה לנו משה שהוא בלשון הוה, שמרמזו למה שביארנו לעיל שאתפשטותיה דמשה הוא בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא, ועי"ז זוכה לחדש חידושי תורה לאמיתו של תורה, וזהו תורה צוה לנו משה שמשה רבינו עוד מצוה ומלמד את

## שמחת תורה – זאת הברכה

ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו הוי"ה פנים אל פנים (דברים לד י).

### תיקון חטא אדם הראשון

אפשר לפרש הפסוקים האחרונים של התורה שמדבר בשבחיו של משה רבינו, שזה ידוע מכתבי מרן הארז"ל (שער הכוונות דרושי ר"ה ד"א) שכל העבודה שמראש השנה עד שמיני עצרת הוא כדי לתקן החטא של אדם הראשון, ולהחזיר את זו"ן שיהיה בבחינת פנים בפנים, שזה נעשה בשמיני עצרת, עי"ש.

### תיקון החטא ע"י משה רבינו

זזה אומר התורה, שהכוח של משה רבינו היה, שהיה יכול להחזיר את ישראל פנים אל פנים להקב"ה, וכן לכל הדרגות שצריכים לעשות פב"פ, וזה אמרו 'אשר ידעו הוי"ה דעת הוא לשון התחברות כמש"כ 'והאדם ידע את חוה' (בראשית ד א), שהיה יכול לחבר את ישראל וכן כל הבחינות להוי"ה כדי שיהיה פנים אל פנים.

### טעם סיום התורה בשמיני עצרת

ולכן קוראים ומסיימים את התורה בדוקא בשמיני עצרת, כדי לרמז שמושה רבינו היה יכול להחזיר שיהיה פב"פ כמו שהוא בשמיני עצרת.

### תיקון החטא ע"י התורה

וממשיך התורה שאין החזיר ומחזירים את זו"ן כדי שיהיה פב"פ, ע"י 'לכל האתת' שהוא אותיות התורה בלימוד התורה, והוא בחינת אורות הפנימים. 'זהמזפתים' הוא בחינת אורות המקיפין, כי מופת רואים אותו כולם, שתיקן אורות הפנימים והמקיפין כדי שכולם יהיו בבחינת פב"פ. 'אשר שלחו הוי"ה לעשות בארץ מצרים' כדי לתקן כל החלקים של הקדושה שנמצאים שם, שנתפורו ע"י אדה"ר כידוע. 'לפרעה' מבחינת הער"ף שהוא אחורי הדעת שמושה רבינו היה בחינת הדעת, 'ולכל עבדי' שאר שש ספירות, עד 'ולכל ארצו' בחינת מלכות שתיקן.

### תיקון ע"י מחיית עמלק

'ולכל היד החזקה' ד' מרמזו למלחמת עמלק, כמש"כ 'ויאמר כי יד על כס יה' (שמות יז טו), ופרש"י שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק. שעמלק פנים בו"ה של שם הוי"ה שלא יהיה פב"פ בבחינת זו"ן, והוא ע"י שפנים גם כן באות אל"ף של כס"א שהוא בחינת דעת (פע"ח שער הקדיש פרק ו), ומשה רבינו נלחם עמו כדי שיהיה הבחינה של פב"פ בזו"ן.

### תיקון במלחמת עוג

'ולכל המורא הגדול' מרמזו למלחמת עוג מלך הבשן, כי במלחמת עוג כתוב 'ויאמר הוי"ה אל משה אל תירא אותו' (במדבר כג א), רואים שמורא מרמזו לעוג, שכולם סמכו עליהם שהם ישמרו מלכוד בני ישראל לארץ ישראל.

### תיקון שורש החטא

'אשר עשה משח' שכל זה עשה משה, ע"י 'לעיני כל ישראל' שתיקן את הבחינה של עינים שמשם באה כל הרע שבירת הכלים, וכמו שאומרים חז"ל בירושלמי (ברכות פ"א ה"ה) ליבא ועינא תרין סרסורין דחמאת. וע"י שתיקן הבחינה של העינים היה יכול להחזיר את כל הבחינות פב"פ.

### נעוץ סופן בתחלתן

והנה עכשיו מתחילים עוד פעם את התורה מבראשית, לרמז שצריך עוד פעם לתקן מחדש את כל הדרגות של השנה החדשה.

נעילת החג שמחת תורה תשס"ד לפ"ק

## בסבת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסבת.

למען ידעו דרתיכם כי בסבות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני הוי"ה אלהיכם. (ויקרא כג מב-מג)

נמצא זהו כוונת התנא 'הוי זהיר במצוה קלה' השייך למצוה חמורה הוי זהיר בהם 'בבחמורה' עצמה כנ"ל. 'שאינ אתה יודע מתן שברה של מצוה' כלומר שיוכל להיות שתקבל שכר עבור מצות קלות השייכים למצות חמורות, יותר ממצוה חמורה עצמה, כי מזה יכול לבוא בנקל למצות חמורות ומצוה גוררת מצוה היינו ממצוה קטנה לגדולה, וכן ה"ה אצל מצות לא תעשה כשתזהר בקלות שלהם או אין אתה תבוא לחמורות כגורע והבן.

זקן ביתו" מ"א אופן לא מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

### גשמים בסוכה

ושפך לו, רבו לעבד ולא עבד לרבו חלילה. ונפקא מינה דמותר לישב [בסוכה] אף שגשמים יורדין ואין בזה הדין, אלא אדרבא אם הוא מרוב שמחת מצוה אינו מרגיש בגשמים מחויב לישב בה, דגם בבית אם היה לו שמחה בביתו לא היה הולך למקום אחר, ולכן כיון שנפקא מינה לדינא, הביאו הרי"ף והרא"ש הבעיא זה מי שפך למי, וכן נהגו הצדיקים והחסידים אשרי להם ואשרי חלקם.

עצי עדן' סוכה פ"ב מ"ח מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

### אורחים כשם האושפיון

איתא בזהר (אמור קד). ובעי למחדי למסכני, מאי מעמא, בגין דחולקא דאינון אושפיון דיומן, דמסכני הוא. שהם מתלכשים באורחים מהוגנים, ומכל שכן כששמים כמו אושפיון, אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד.

דמשק אליעזר' אמור קד. מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

### גודל התיקון הנעשה בשמחת בית השואבה

ניסוך המים בחג בשמחת בית השואבה, שמשם שואבין רוח הקודש (ירושלמי סוכה פרק ה' הלכה א'), להשיג ידידות עריבות נעימות, הארות השכלה, לקשר השכל במשכיל, ממושכל בלתי השכל, והוא התפשטות הגשמיות, להמשיך הארות אור אין סוף, להעלות כל התורה שעסקו בה לפעמים מן השפה ולחוץ, ותורה של המוני, ושל הלומדים, להמשיך את לב כולם לאור וחיות ודביקות נעימות עריבות אור אין סוף, רוח הקודש ממש, שיהיה כל אחד טועם לפי מעשיו (אבות דרבי נתן פרק לו מ"ט), מאור הגדול והנעים והמתוק ממש, המחיה נפש ישראלי, וזה לא ילכו אחר ההבל, וישגו תורת אמת לאמיתו, כל חד לפום דרגא דיליה, ויהיה אהבה ושלוש, ומגודל האור והתענוג והדביקות שטועם בתורה הקדושה וכווהר הקדוש, יתבטל כל תאות ומדות רעות, קנאה שנאה תחרות איבה ומשטמה, שכל זה מצוי בלומדי תורה מן השפה ולחוץ, לקנמר ולהתנאות אני אמלך, ועל ידי ניסוך המים בששון, להמשיך רוח הקודש, ונחה רוח ה' (ישעיה יא ב) על כל לומדי תורה, וחורו למוטב, ללמוד תורה לשמה, בנועם זיו הדרת קודש, ובהמשכות חסדים דאבא משביל עליון, על ידי ניסוך המים בחג הסוכות.

ד'יכל הברכה' במדבר קפמ. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

שהעיקר הוא העולם הבא, והעולם הזה הוא רק הכנה לזכות לעולם הבא, כמו שצריכים לתקן ולהכין מערב שבת לשבת, כי מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת (עבודה זרה ג.). אבל אומות העולם אין להם עולם הבא, ולכן הם אוכלים ושוחים, וכל עיסוקיהם רק מזה העולם, ואין להם שום מושג מעולם הבא, ולכן הם אומרים כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה.

ובזה יובן מה שאיתא בגמרא עבודה זרה (ב) דרש ר' חנינא בר פפא ואיתימא ר' שמלאי, לעתיד לבוא מביא הקב"ה ספר תורה ומניחו בחיקו, ואומר למי שעסק בה יבוא ויטול שכרו, מיד מתקבצין ובאין עובדי לפני בערבוביא וכו', אמר להם הקב"ה, אל תכנסו לפני בערבוביא, אלא תכנסו כל אומה ואומה וכו', ויש להם מענות שונות לאומות העולם, כלום כפית עלינו הר כניגית ולא קבלנוה כמו שעשית לישראל וכו', ואמר להם הקב"ה, מצוה קלה יש לי לפני וסוכה שמה וכו', מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו, והקדוש ברוך הוא מקדיד עליהם חמה בתקופת תמוז, וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ע"ש.

ולכאורה קשה למה דוקא ע"י מצות סוכה יהיה להם הנסיון, אם הם ירצו לקיים התורה"ק או לא. אלא כנ"ל שהעולם הזה הוא רק הכנה לעולם הבא, ולזה מרמז מצות סוכה, שהוא מצער נפשו שמניח דירת קבע ויוצא לסוכתו להיות בדירת ארעי, וממילא בני הישראלים שכל ימיהם הם בבחינת דירת ארעי בעולם הזה, יקימו מצות סוכה, אבל אומות העולם אצלם העולם הזה הוא העיקר, ואין להם רצון ומחשבה לעולם הבא, וממילא הם לא רוצים לקיים מצות סוכות, ותיכף כל אחד ואחד מבעט בסוכתו, ולא ירצו לקיים אותה בשלימות.

מעשה שלום' סוכות מרבינו שלום מקאמרנא

### גודל מעלת עיטור וקישוטי הסוכה

והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות (אבות פ"ב מ"א). כלומר עיטור מצוה נקראת מצוה קלה, והמצוה עצמה נקראת חמורה, כי ידוע הוא שבכל מצוה ומצוה יש בהם קלות וחמורות, היינו מצוה עצמה שכתוב בתורה הקדושה היא חמורה דאורייתא, ועוטר שלה שאמרו רבנן היא מצוה קלה כנגדה, כגון תפילין מצוה זו חמורה היא מאוד, והעוטר שלהם היינו לשמרן במהרה שלא יפיה בהם, ושלא לילך בהם במקום מינופת, שלא לחלותם, ושלא יסיה דעתו מהם, ויהיו נכתבין אצל סופר ירא שמים ברבים, והבתים יהיו כשרים ונאים על צד היותר טוב וכיוצא בהם.

וכן הוא הדין מצות סוכה עצמה היא חמורה מדאורייתא מאד, והעוטר שלה לעטר אותה כסדינים נאים, ובפירות ובכלים נאים ביותר, וכן לא להשתמש בסוכה תשמיש מגונה, ויהיו הרפנות והסכך נאה על צד היותר טוב כפי יכולתו...

חג הסוכות שורש כל המועדות בפסח לא נכתב שמחה, כי זמן השמחה של פסח נשלם בזמן שמחתנו בחג הסוכות, זמן האסיף (שמות לד כב) לאסוף הכל אל צרכינו. וכן עצרת על פירות האילן נשלם בעצרת של חג, סוד בנים פרי צדיק. וכן גזירות חיים של ראש השנה נשלם במצות סוכה, בדין המים (מסכת ר"ה פ"א מ"ב), כמעט באר מים חיים, ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים (זכריה יד ה). הפטרה של יום א' הסוכות, וחלל סוכה ממשיך חיים (פע"ח שער הלולב פ"ג), ולכן חג הסוכות כולל שורש כל המועדות, להמשיך בנים חיים מווני, כי יעקב בחיר האבות כולל הכל (כי חג הסוכות הוא נגד יעקב אבינו ע"ה, כמבואר בזה"ק ח"ג רנו: וכמור או"ח סימן תיז).

אוצר החיים' מצוה פ"ט שמות קצח. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

### אור המקיף

איתא ב'תורת כהנים' (אמור פרק יז יא) 'למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים' (ויקרא כג מג), רבי אליעזר אומר, סוכות ממש היו. רבי עקיבא אומר, בסכות ענני כבוד היו, 'בהוציא אותם מארץ מצרים', מלמד שאף הסוכה זכר ליציאת מצרים.

רבי אליעזר אומר סוכות ממש היו. והקשה רבינו קרבן אהרן אם כן מה נס הוא זה לעשות זכר אליו. ותירץ, שהיו יושבים בסוכות מבלי פחד כלל ובבטחה, מבלי עיר מבצר, עם היות זה בזמן הוציא אותם מארץ מצרים. [ע"ב]. ולדעתי נראה דבדאי רבי אליעזר מודה שהיו ענני כבוד, שהרי מקרא מלא (במדבר י לד) 'וענן ה' עליהם יומם'. 'בעמוד ענן לנחותם הדרך' (שמות יג כא), ובאמת ענני כבוד הם הם בעצמם טעם הסוכה, כמעט עננא דאהרן דנטלא עלך ואתקשרו עלך ואגהירו עלך ואעטרו עלך (זה"ק ח"ג קג:). אלא שרבי אליעזר סבר, שישבו בסוכות כדי שיהיו להם כוח לקבל אור המקיף שהם ענני כבוד, כמו שאנחנו עושין היום סוכה ממש, כדי שנוכל לקבל אור המקיף. ורבי עקיבא סבר דענני כבוד הם עצמם נקראין בתורה סוכות, ולא ישבו בסוכות אחרים כדי לקבל אור המקיף, ודוק היטב.

מלמד שאף הסוכה זכר ליציאת מצרים. לרבי עקיבא מיבעי, דלרבי אליעזר פשוט, כיון שישבו בסוכות ביציאת מצרים ישבו ג"כ כאן, אלא לרבי עקיבא למה לא אמר 'כי בעננים הושבתי את בני ישראל', אלא שהסוכה עצמה הם זכר ליציאת מצרים, כי סוכה עצמה מה שאנחנו עושים היום הוא ג"כ כמו אם המסככת על הבנים בחינת אור מקיף, וא"כ הוא כמו שהיה אז ע"י ענני הכבוד, והבינהו.

עשירית האיה' אמור פרק יז יא מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

### מעם למצות סוכה

נהג על מצות סוכה אמרו חכמו"ל הטעם, כמו שמוכא במסכת אבות (פ"ד מ"ב א), רבי יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס למרקלין.

# וְלִקְחֶתֶם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפַּת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת וְעֵרְבֵי נָחַל

וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי הוֹיִ"ה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. (ויקרא כג ז)

מעם לקיחת 'אתרוג' לארבעת המינים יש לומר הטעם מה שציווה התורה שייקחו אתרוג לארבעת המינים בחג הסוכות, עפ"י מה שאמרו חז"ל במסכת סוכה (לה). ת"ר פרי עץ הדר עץ שמעם עזו ופריו שוה, הוי אומר זה אתרוג ע"כ. והנה כתב רש"י (בראשית א יא) על מה שאמר הכתוב 'עץ פרי' שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן, אלא 'ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי' ולא העץ פרי, לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא על עונו ונתקללה ע"כ. א"כ נראה דיש קשר בן חטא אדה"ר לחטא עץ פרי, וידוע עוד מה שמבואר ממרן האר"ז ל' בשעה"כ (דרושי ר"ה ד"א) שמראש השנה עד שמחת תורה מתקנים קצת החטא של אדה"ר.

ולכן יש לומר דכיון דאתרוג לא חטא, לכן לוקחים אותו לארבעת המינים לסייע לתיקון חטא אדה"ר.

ואפילו לפי מה דאיתא במדרש (ב"ר טו ז) וז"ל: רבי אבא דעכו אמר, אתרוג היה [העץ הדעת שחטא אדה"ר] הה"ד 'ותרא האשה כי טוב העץ' וגו', אמרת צא וראה איזהו אילן שעצו נאכל כפריו, ואין את מוצא אלא אתרוג ע"כ. י"ל שמחת החטא לא נפגם, או שנתקן מיד.

ולכן י"ל דלכן התורה קוראה את האתרוג פרי עץ הדר, לרמוז שהוא מתוקן ומתקן, כמ"ש האר"ז ל' בע"ח (שער י"ב פ"ב) עה"פ (בראשית לו לט) 'וימלוך תחתיו הדר וגו' שהוא המתוקן והמתקן את השבירה של הו' מלכים, שהוא חלק מחטא אדה"ר כידוע. כמו כן האתרוג שהוא בחינת הדר, הוא המתקן את השלשה המינים שהם מרומזים על דעת וחג"ת נה"י כמבואר בשעה"כ (דרושי חג הסוכות ד"ה) שהלולב הוא בחינת דעת ויסוד, וגו' בדי הדם הם בחינת חג"ת, וב' בדי ערבות הם בחינת נצח והוד. והם בחינת הו' מלכים שצריכים לתקן, ולכן מצוה לאגדם יחד (סוכה יא):, ולחברם יחד עם האתרוג בשעת הברכה והנענועים כמו שמוהיר הבית יוסף בשם הריקאנטי (או"ח סימן תרנא), בסוד רשות היחיד שהוא התיקון כידוע (ע"ח שער יא פ"ז).

מכ"כ מרן אדמו"ר שליט"א על אילן האתרוג נכתב שם הוי"ה איתא בווהר (שלא קעה): תנינן, תשמישי מצוה נורקין, ואי תימא הא לולב וערבה אתרוג והדס, תשמישי קדושה אינון, אמאי נורקין, אלא תשמישי קדושה, בגין דרשימין בכתיבה דשמא קדישא. [ע"כ].

מקשה דהא לולב עולה עד השורש אור קדמאה שורש הדעת, להמשיך משם אור גדול, כמבואר [בפע"ח] שער לולב (פ"ג), ואינון תשמישי קודש עליון אור קדמאה יומם דאזיל עם כולוהו יומין, ומאייר וממתיק אותם לעשותן כלם אור רב. ומתריץ אמת שהם תשמישי קדושה בארבע מינים יהו"ה

העולין עד קדש עליון, אבל אינו אלא רושם של יוד הו הו הו, ורשימין בכתיבה דשמא קדישא, כי על אילן האתרוג נכתוב שם יהו"ה, כך שמעתי מפה הגאון מוהר"ר יעקב ליסא (בעל החוות דעת).

זהר ח" ח"ה קמט: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא אתרוג הדר מירושלים [מאימתי הפירות חייבים במעשרות] האתרוגים משיתעגלו ויהיו ניכר הפרי, מפני שהם ראויים לאכילה כשהם קטנים, והאתרוגים שלנו אינם ראויים כלל, אבל זכנו השם בשנה הזאת, שהיה לי אתרוג הדר מירושלים, והיה קטן, ותוכו היה מאכל נפלא הפלא ופלא.

פני וקן' מעשרות פ"א מ"ג מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא לולב לעצמו

איתא בתורת כהנים (אמור פרק יו ב) מעשה ברבן גמליאל והוקינים שהיו באים בספינה ולא נמצא לולב כי אם ביד רבן גמליאל בלבד, ונתנו רבן גמליאל מתנה לר' יהושע ור' יהושע לר' אלעזר בן עזריה ור' אלעזר בן עזריה לר'ע, וכולם יצאו ידי חובתם.

מבואר דבא להורות לנו על ידי המעשה הזה, שלכתחלה יקנה כל אחד ואחד לולב לעצמו, אלא בדיעבד כגון אם הוא בספינה וכיוצא, יוצא גם כן בלולב של חבירו הניתן לו במתנה.

עשירית האיפה' אמור פרק טו א מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

סוד ארבעת המינים סוד הפסוק 'לחכם לב יקרא נבון ומתק שפתים יסיף לקח' (משלי טו כא), נידרש לנו לסוד לולב ומינוי, המרמזין לסוד זין פנימיות חסדי ועיר, המתפשטין בו' קצוות בסוד הדעת המתפשט, הדס חג"ת, ערבה נ"ה, לולב יסוד, אתרוג עמרה. עיין בדרוש להר"ר יוסף מערבי [בפע"ח] שער הלולב (פ"ג) וזה לשוננו, באופן כשאנו עולין בלולב, אנו מעוררין עד יסוד שבדעת למעלה מאוד, ולוה מברכין על הלולב, שכל הארתן בו, ועל ידו מקבלין הארה כולם, לול"ב עולה חיי"ם, רמז שהמפה יורדת מן המוח שהוא חכמה ויורד עד היסוד, והמפה כלולה מה' הוי"ו"ת, ויורדת בח' ספירות, בינה חסד גבורה ת"ת נצח הוד יסוד מלכות, הרי ל"ב. אתרוג הוא עמרה שלו נגד הלב שלה, לכן 'אתרוג דומה ללב' (ויק"ד ל יד). בסוד 'שימיני כחותם על לבך' (שה"ש ח ו).

סוד לולב ואתרוג והיה פירוש 'לחכם לב', סוד 'לחכם' עולה לול"ב, סוד יסוד צדיק המושך המפה מחכמה בסוד ל"ב אורות. וסוד עצם 'לב' מורה על אתרוג הדומה ללב, עמרה שלו נגד הלב שלה, 'יקרא' מלשון התאספות, כי ליסוד שלו ולעמרה הכוללת, אליהם יתאספו סוד כללות ה' חסדים וכללות כללותן בעמרה, בסוד 'נבון' תרין נון, נון פשוטה ליסוד ויו, ונון כפופה לעמרה הנקרא ב' כידוע, ויהיה סוד 'נבון' בסוד מ"ה ס"ג, סוד 'פרי עץ הדר כפת תמרים'

(ויקרא כג ז), הנדרש לסוד תיקון המתקלא עם מ"ה החדש והבן. סוד 'פרי' ע"ץ' עשר פעם מ"ה היוצאין ממולך 'הדר', ונעשה אח"כ היווג פכ"פ להשפיע זה לזה ולא כמקודם כידוע, בסוד 'כפת תמרים', בסוד אברה"ם יעק"ב המתקנין ה' פעם אלה"ם, סוד נפ"ש דעקודים, וממשיכין ה' פעם הוי"ה ה' חסדים, להמתיק ב' פעם מנצפ"ך קס"ת הסופר, ונתקן סוד עשר פעם ס"ג, והוא עולה 'כפ"ת תמרי"ם', קושר צדיק וצדק כהאי תמר דלא סליק זה בלא זה. ויהיה סוד היחוד 'לחכם לב יקרא נבון' הנדרש לנו לסוד לולב אתרוג, והוא סוד יסוד צדיק עם עמרה, הכולל כל הזין מינין, זין חסדים הפנימיים של זעיר, והוא מושך את כולם, וסוד ז' פעם חס"ד, עם שם מ"ה סוד זעיר, עולה 'לחכם לב יקרא נבון'.

סוד ערבה וסוד 'ומתק שפתים' נידרש לנו לסוד ערבה הדומה לשפתים (תחומא אמור יט), מסוד ערב"ה זר"ע, גבורות הצריכין מיתוק למתקן בסוד זרע, בסוד שחקים, והבן, עיין פע"ח (שער הלולב פ"ג) בדרוש הנ"ל. ובדרך היחוד, ידוע בנצח הוד יש אלף אורות, בסוד ב' פעם צבאות"ת, תצ"ט ופלגא מכאן תצ"ט ופלגא מכאן, עיין ע"ח (שער השמות פרק ה), וכשיצואין לנוקבא ונעשין שפתים, נעשין ב' פעם ד"ין בסוד בומ"ף, וכשנתמתקן בסוד מלואי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן העולה בומ"ף, ובהצטרף סוד חמשה הויות דחסים הממתקים זרע וגבורות, ה"ג, יעלה 'ומתק שפתים', כי סוד בומ"ף גבורות החסד ידוע למשכילים, והבן. ויהיה סוד נצח והוד השותקין הטפה לצדיק וצדק, יסוד דידה וידידה, וסוד ח"י פעם חס"ד הנמשך ליסוד, עולה 'ומתק שפתים', שהם ממתקים החסד ליסוד.

סוד הדס וסוד 'סיף לקח' נידרש לנו לסוד הדסים, עיין פע"ח (שער הלולב פ"ג) בדרוש הנ"ל, סוד הדס מלכות הנקראת אדני"ד, דלה המקבלת מחג"ת. וסוד 'וענף עץ עבת' נידרש לסוד אברהם יצחק יעקב כידוע [ה"י דל"ת סמ"ך עולה 'אברהם יצחק יעקב'], ויהיה סוד 'וענף' לסוד יצחק בסוד ק"ב [צירופי] אלה"ם, וסוד 'עין' יעקב, 'היש בה עין' (במדבר יג ב, וזה שלח קנו), 'עבת' חסד אברהם, בסוד ארבע יודין העולין ת', בסוד שקל ובסוד קדוש כידוע. ויהיה סוד 'לקח' ב' פעם הד"ם, 'סיף' להוסיף עוד השלישי להכריע, בסוד 'עין' הנ"ל, ויהיה סוד למ"ד קו"ף ח"י"ת עולה 'וענף עבת', 'סיף' עולה 'עין', והוא סוד 'וענף עץ עבת', 'לקח' פשוט עולה ב' פעם הד"ם לסוד אברה"ם יצח"ק, בסוד 'צו"ת בית תחלק שלל' (תהלים סח ג) והבן, למ"ד קו"ף ח"י"ת עולה 'וענף עבת', 'סיף' סוד 'עין', וסוד 'סיף לקח' בסוד ג"פ הד"ם, 'או"ר זרוע לצדיק' (שם צו יא), והבן.

היכל הברכה' בראשית מו: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

# עטרת המצות

## מצות הקהל במוצאי שנת השמיטה

מצות הקהל

**מצות עשה** שיקהל עם ישראל כל העולין לרגל, אנשים ונשים וטף, במוצאי שנת השמיטה בחג הסוכות ביום שני בחג, והמלך יקרא באזניהם קצת פרשיות של משנה תורה, שנאמר 'הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשערך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את יהוה אלהיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת' (דברים לא יב).

דיני המצוה

**מדיני המצוה**, ביום ראשון של חול המועד סוכות בשנה שמינית, שנה ראשונה של שמיטה, תוקעין בחצוצרות בירושלים, והעם נקהל לעזרה, והמלך יושב על בימה, וחזן הכנסת נוטל ס"ת ונותנו לראש הכנסת, וראש נותנו לסגן, והסגן לכהן גדול, וכהן גדול למלך, והמלך מקבלו, קורא בו ומברך כדרך שמברכין בבית הכנסת, וקורא מתחילת 'אלה הדברים' עד אחר פרשת שמע, ומדלג וקורא והיה אם שמוע, ומדלג וקורא עשר תעשר עד סוף התוכחות, ומברך לאחריה, ומוסיף שבע ברכות, רצה, ומודים, אתה בחרתנו, ומברך על המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפלה.

**לעלות חלקי נר"ן מהספירות, וממלכות הוא קשה מאוד לעלות משרשי המצוה**, הוא ענין אחד עם מקרא בכורים, אלא ששם הוא בפרטיות על כל אחד, וכאן בכללות על כל ישראל, כמו שבארנו (פרשת כי תבוא מצוה תרי"ו) ממרן אלקי אור ישראל אור המאיר מסוף העולם ועד סופו **הבעל שם טוב** זצ"ל (תוי"ט לך), כי נפש רוח נשמה של אדם, חלקי עולמות נשמות וניצוצי השכינה אלהותו יתברך המחיה הכל, הם מתגלגלין בבחינת זין ספירות, ובסוד 'מעשה דבור מחשבה' של הקדושה, מתקנים ומעלין חלקי נר"ן שלו, ובכל הספירות יכולין להעלות נר"ן שלו, כגון לתקן בחינת 'חסד' שלא יהיה לו אהבה רק אהבת הבורא יתברך, 'גיבור' לכבוש את יצרו ולכעוס על אויבי השם דוקא ולשם שמים ולא הזולת, ושלא 'להתפאר' עצמו רק בבורא יתברך, וכן שאר המדות, מה שאין כן בספירה זין שהוא המלכות, אשר משם יונקים קליפות נגה, קשה לו לאדם להעלות משם נר"ן שלו, כי אף אחר האדם הוא צדיק וחסיד, אעפ"כ נקל לו שיכשל במדה זאת, לפגום בה על ידי קליפות נגה, כגון לעשות איזה דבר ויש בה איזה פניה דקה, ולכן כשיהיה נשקליו מעשיו לפני יוצר בראשית, בנקל שלא ישאר לו דבר הגון לעמוד בו לפני מלך, כי 'מי יאמר זכיתי לבי' (משלי כ ט).

**אמונה ובטחון תלוי במדת המלכות שמכוסה בקלי נגה וכן** לענין אמונה ובטחון שתלוי במדה הזאת, להאמין בהשגחה פרטיות של השם יתברך, ויודע בו כי כל מאורעות של האדם הן דבר קטן והן דבר גדול הוא ממנו יתברך, והכל הוא בדין מלכות שמים דינא דמלכותא, וכל מה שיארע לו מן היסורים, אף דבר קטן כגון להושיט ידו שתי פעמים לכיסו, המבואר בגמרא (ערכין טו ז), ידע בידיעה ברורה שזה בהשגחה פרטיות, ויתמלא חרדה ופחד יהו"ה, וחוזר ומדבק מחשבתו בו

ולייסר הצדיקים בעוני ועינוי צרות ויסורים בלי מנוחה, גלות וטלטול צער ושעבוד, והרשעים שלמים ושקטים עולין למעלה, וישראל עם הקודש קודש קדשים יורדין למטה, ומי שהוא מקודש ביותר יורד עם השכינה ביותר, עד ישקיף וירא השם וירחם ברחמים מרובים וגדולים, ולולא מדת החסד הממתיק דיניה הרבים, דינא דמלכותא, היו כל ישראל מוכרי רבב (סוטה מט), בחלאים רעים חלילה.

טעם המצוה להביא גם את הטף בהקהל

**ולכן** בעת התגלות החסד, המלך קורא משנה תורה, חותם המלכות (פע"ח שער הלולב פי"ד), עד התוכחות, ב'הקהל העם אנשים ונשים וטף וגרך' אשר כבר נמתק מקליפות נגה, 'אשר בשערך', 'למען ישמעו ולמען ילמדו' הכל כדי 'יראו את יהוה אלהיכם' לקבל עליו יראה מלכות שמים, כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (ע"ז ג), וחפץ חסד הוא (מ"כ ז יח), 'ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת' בשמירה מעולה, להעלות חלקי נר"ן מבחינות מלכות, על ידי יראה ושמירה כנודע, כל אחד כפי השגתו, ולכן המצוה להביא טף וביניהם אשר לא ידעו שלא יאמר אדם כיון שהוא דבר קשה כל כך, עד שהצדיקים גמורים מתיראים מבחינה זאת שלא להיכשל בה, ומשה רבינו נכשל, מה לי ליגע עצמי בזה, כי בודאי לא אניע לתכלית טוב בזה, ולכן מביאין הטף, שישגי בהבנת שכלו שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ואינו מבקש מכל אחד כי אם לפי דעתו ושכלו, יקבל על עצמו אמונה ויראה וקבלת עול מלכות שמים, אנשים כל אחד לפום דרגא דילהון, ונשים וכן טף קטנים ביותר ילפי שכלו יהולל אישי (משלי יב ח), כל אחד יקבל על עצמו אמונה שלימה, ינדע בשערים בעלה' (שם לא כז) כל אחד כפי מה דמשער בליביה (זוה"ק ח"א קג), 'ישמעו ולמדו ליראה את יהוה אלהיכם' מלכות שמים, 'אשר אתם עברים את הירדן' במיתוק קליפות נגה הנקראת ירדן כנודע (ע"ח ש"י פי"ב).

טעם לחקיקת מצות הקהל באות כ"ף

**וחקיקות מצוה** זאת באות כ"ף [של וכל], ענין זוהר משפטים (קכג) מהא נהיר כף, דאיהו נהירו ומשח רבות, דאתרק מאמא עלאה להווא אתר דאתקרי קרן, ואתקרי קרן היובל, ודא מלכות בית דוד, ובגין כך לית משיחא אלא ברזא דכף, מלכות בית דוד. וידוע (לקו"ת תרומה) שכף כפופה כופפת אורה מפחד קליפות נגה, וצריכין להמשיך אליה חסדים ומתוקים כנודע, וכף סוד מלכות בית דוד, שעתה כפופה לבעלה וכופפת אורה, ועתידה להתעלות עד רישא דאין (ע"ח ש"י פי"ב), שורש הדעת (פע"ח שער קשה"מ פי"ז), 'ומלאה הארץ דעה את יהוה' (ישעיה יא ט), ולאכפייא לכל סיתרין בישין, ועתיק יומין יתיב על כורסייא דשביבין דנור' (דניאל ז ט) לאכפייא להון (אד"ר קל), כטעם מצות סנדק, בבחינות עתיק יומין הכופה כל מארי דדינא, ומה שהיה מלכות דינא דמלכותא דינא קשיא, יראו לעתיד עין בעין כי הכל בהשגחה היה, ורחמים מרובים חסדים גדולים, אמן ואמן.

**'אוצר החיים'** מצוה תרי"ב דברים קפה.

יתברך, וכן כל דבר קטן וגדול ידע שמלא כל הארץ כבודו, ובחינה זאת נקרא מלכות בית דוד, כי מן האין סוף 'דלו עיני למרום' (ישעיה לח יד) נמשך השפע על ידי אות וא"ו, אל דלת שניה לכל תכלית השפלות, הכל בהשגחה פרטיות ממנו יתברך, וכשיהיה מדה זאת מלכות מבורר אצלו באמונה שלימה, לא יהיה חוטא כל ימיו בשום פעם, ויהיה מקבל הכל באהבה, ויהיה בכל רגע מלא מפחד השם ומהדר גאונו, ולא גלו ישראל עד שכפרו בהשם יתברך ובבחינות דוד (זוה"ק תרומה קפה): מלכות שמים, שהוא השגחה פרטיות ואמונה שלימה, כי מלכות הוא מכוסה ומשועבד את הקליפה, וקליפות נגה חפיה נהורה דאתא (זוה"ק ויקהל ג), ומכסה ומסתיר עיני השגחתו יתברך מבני אדם, עד לעתיד שנאמר 'ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ' (זכריה יג ב), ואז 'ומלאה הארץ דעה את יהוה' (ישעיה יא ט), ויתגלה השגחתו עין בעין, השגחה בפרטי פרטיות, שאין לך שום מקרה בעולם.

ולעלות את המלכות נכשל בה אפילו משה רבינו

**ומחמת** שזה דבר קשה, עבודה קשה שבמקדש, לתקן נר"ן שלו בבחינות מלכות מבורר ומזוכך, כי אף משה רבינו מוכרח אנושי נכשל בה, יען לא האמנתם ב' (במדבר כ יב), כי על ידי אמונה שלימה מעלה רגלי המלכות אשר ר'גליה יורדת מות' (משלי ה ח), ומקשר עם סמכי קשוט דזעיר אנפין, עיני **בפורת יוסף** (ויצא ד"ה ע"ד י"ל באו"מ) משם מורי. וכן שמעתי ממורי (תוי"ט בראשית א), כי בידעת האדם שהשי"ת מלא כל הארץ כבודו, וכל תנועה ומחשבה הכל ממנו יתברך, אז בידעה זאת יתפרדו כל פועלי און. ושמעתי **ממורי** (פורת יוסף ויחי ד"ה פן ג), שאמר לאדם אחד, תקבל כל הבא עליך בעולם הזה באהבה, ואז יהיה לך עולם הזה ועולם הבא, והשיבו אדם הנ"ל, רבי יהי רצון שיתן השי"ת כח לקבל הכל באהבה, והשיב מרן, אמת אמרת. ופעם אחת אמר בזה הלשון, דא שווער איך שיש איש אחד בעולם, ששומע תורה מפי הקב"ה ושכינתיה, לא מפי מלאך ולא מפי שרף, ואינו מאמין עצמו שלא ידחה מאת הקב"ה חס וחלילה, כי בקל יכול לידחות לנוקבא דתהומא רבא, ע"ש **בדגל מחנה אפרים** (לוקוטים ד"ה ע"ד פ"א שמעתי).

ע"י מצות הקהל בנקל לעלות נר"ן מבחינת מלכות

**וכל** זה שהוא דבר קשה לברר מדת מלכות שלו, שיסיר ממנו כל סיג, להמליך הקב"ה על כל אבר ואבר ועל כל גיד ועורק, השם יתברך שכל דבריו רחמים צוה עלינו עלינו מקץ שבע שנים שעבר שמיטה, שנתקדש בחינות מלכות, כי על ידי שמירות שבת קודש ושמיטות בארץ, בנקל להעלות נפשו ורוחו ונשמתו, ולזכך בחינות מלכות שלהם גם כן, ובחג הסוכות חג של חסד אהרן (השמטות זוהר ח"ג ש"ב), ושנה ראשונה של שמיטה שגובר מדת החסד, ונאמר 'והוכן בחסד כסא' (ישעיה טז ח), כי עיקר תיקון המלכות בסוד החסד (פע"ח שער הסוכות פי"א), כנודע אהרן שושבנא דמטרוניא (זוה"ק ח"ג כ), כי החסד דוחה קליפות נגה ממלכות שמים (פע"ח שער הברכות פי"ח), וממתיק דיניה הקשים והנהגה קשה שלה, להנות עיני הרשעים להשפיע עליהם שלה,

## שולחן הטהור

בירור דעת רבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

### בענין עלתה חזוית באתרוג

החוטם הוא החוטם. ג. דעת הרמב"ם (סוכה פ"ח ה"ז) והר"ץ גיאות (הלכות לולב עמוד קה), שמקום החוטם הוא הוד שבראש האתרוג. ד. דעת הר"טב"א והר"ן, שהשטח שממנו יוצא הוד כמין נזר הוא מקום החוטם. והב"י (ד"ה ומחוטמו) הכריע שמעובי האתרוג עד לפיטמתו הוא חוטם. וע"ע בביאה"ל (ד"ה ממקום) מה שכתב בדעת השו"ע אם גם מקום העובי בכלל כרש"י, ע"ש. ורבינו שכתב 'על פיטמתו' נראה שסובר כדעת הרמב"ם והר"ץ גיאות, שמקום החוטם הוא הוד דהיינו הפיטם שבראש האתרוג.

**והטעם** שבחוטם פסול אפילו בכל שהוא, כתבו הפוסקים כיון שנראה שם לעינים יותר מבשאר המקומות שבו, שבאותו מקום אדם נותן עיניו.

### ביאור על מיעוטו כשר

**להבנת** המשך דברי רבינו, בעינן להאריך במחלוקת הראשונים בהבנת דברי הגמרא (סוכה לה:), שמפרשת את המשנה על מיעוטו כשר, לא שנו אלא במקום אחד, אבל בשנים ושלשה מקומות הוא ליה כמנומר ופסול. כמובא בסור (סימן תרמח) עלתה בו חזוית וכו' אם הוא במקום אחד אינו פוסל אלא ברובו, ואם הוא בשנים או בשלשה מקומות אפילו במיעוטו פסול. וכתב הר"ץ גיאות (הלכות לולב עמוד קה) אפילו אם השנים או השלשה מקומות במיעוטו של צד אחד פסול. אבל הראב"ד (תמים דעים סימן רלב) כתב דוקא שנתפזר הנימור ברובו, אע"פ שבשטח החברבורות הוא מיעוט אבל במיעוטו כגון שכולם מצד אחד של אתרוג כשר. ולזה הסכים א"א הרא"ש ז"ל.

**ובש"ע** (ס"י) הביא ב' השיטות בזה וז"ל: יש אומרים דהא דבשנים ושלשה מקומות פסול, היינו דוקא כשנתפשט הנימור ברובו אף על פי שבשטח החברבורות הוא מיעוט. אבל במיעוטו, כגון שכולם מצד אחד של אתרוג, כשר. [והוא דעת הראב"ד והרא"ש והריב"ש]. ויש פוסלים אפילו במיעוטו של צד אחד [והוא דעת הר"ץ גיאות].

**ועוד** הביא הב"י (ד"ה עלתה) מחלוקת, אם ברובו שהוא פסול בחזוית אחד היינו ברובו של כל האתרוג, או ברובו מצד אחד גם כן פסול. והביא בשם הירושלמי (פ"ג ה"ו) שמשמע דאף רובו מצד אחד פסול, וכן משמע מהר"ן (יז. ד"ה מתני' עלתה) וכן פסק הר"ץ גיאות (שם) ומובא בספר העיטור ובספר המנהיג (הלכות לולב).

**ועל** פי הקדמה זו נתבאר דברי רבינו שכתב, **ודע, שהחזוית אינו פוסל אלא כשנתפשט ועומד ברובו של אתרוג, כאן מעט וכאן מעט, אבל אם כולם הם מצד אחד כשר.** והוא כדברי הראב"ד דלעיל. ולכן אם הם שנים **בעינן שיהיו גדולים, וזה יהיה מצד זה למטה** בגובה האתרוג **וזה יהיה מצד השני למעלה** בגובה האתרוג שהוא למטה מהחוטם, [כי על

### מאי חזוית

**איתא** במשנה (סוכה פ"ג מ"ו) עלתה חזוית על רובו פסול, עלתה חזוית על מיעוטו כשר.

**וביאר** רבינו **בעצי עדן** (שם) **חזוית** **אבעבועות דקות.** בפירוש חזוית יש כמה פירושים בראשונים, **רש"י** (סוכה לד:) כתב חזוית כמין אבעבועות דקות. וכן **הרא"ש** (שם סימן טו) כתב כרש"י והוסיף והוא שיש בהם ממש שמקומו ניכר במשמוש שהוא גבוה משאר האתרוג. **המגיד משנה** (סוכה פ"ח ה"ז) כתב ופירוש חזוית הוא כעין גרב הנעשה באתרוג, כדמדרגמינן (ויקרא כא כ) או ילפת או חזון. **ובארחות חיים** (הל' לולב סימן טז) כתב יש מפרשים חזוית שנתקשה האתרוג מחמת לקותא, וכתוב עוד שם לפירוש רש"י חזוית אבעבועות דקות אין זה מעין גרב שיש באתרוגים שלנו עכ"ל. [מהב"י (ד"ה עלתה) משמע שרק לפירוש רש"י נאמרו דברי הרא"ש שצריך שיהיה בולט וניכר, אך לשאר הפירושים גם ללא זה הוא חזוית]. **ורבינו** נקט כדעת רש"י. **בש"ע** (סימן תרמח ס"ג) כתב חזוית הוא כמו אבעבועות, ויש בו ממש שמקומו ניכר במישוש שהוא גבוה מאתרוג. הרי שנקט כדעת רש"י והרא"ש. אמנם בש"ע לעיל מזה (ס"ט) כתב עלתה חזוית עליו, וכתוב בסוגריים (פירוש תרגום או ילפת או חזון), והוא כדברי המגיד משנה, ולא ידענא מי הוסיף פירוש זה על השו"ע.

### צבע החזוית

**ובצבע** החזוית כתב **ריב"ן** שהם לבנות, וכ"כ **במהר"ל** (הלכות אתרוג). ומדברי **המב"ט** (ח"ג סימן מט) נראה שגם אדום הוא חזוית, ועיין **בפמ"ג** (א"א סק"ט) שכתב שאינו יודע מהו.

### עלתה על רובו

**ועוד** כתב **רבינו** שאם עלתה חזוית על רובו פסול, הוא דוקא כשהוא **במקום אחד** הוא דבעינן רובו. **אבל** עלתה חזוית **בשנים או בשלשה מקומות אף על מיעוטו פסול.** כדאיתא בגמרא (סוכה לה:) לא שנו דעל מיעוטו כשר אלא במקום אחד, אבל בשנים או בשלשה מקומות מיחזי כמנומר ופסול. וכך נפסק בש"ע (ס"ט). ולהלן יתבאר היטב דברי הגמרא.

### על פיטמתו

**ועוד** כתב **רבינו** שאם עלתה חזוית על פיטמתו אף כל שהוא פסול. כדאיתא בגמרא (סוכה לה:) אמר רבא ועל חוטמו אפילו במשהו נמי פוסל. וארבע שיטות נאמרו בראשונים בהגדרת מקום החוטם. א. דעת **רש"י** לפי הבנת **הרא"ש** (פ"ג סימן כ) שחוטמו הוא מרכז האתרוג במקום הבולט ביותר, שמשם מתחיל האתרוג להשתפע כלפי ראשו, אבל מקום השיפוע אינו בכלל החוטם. ב. דעת **הר"ח והר"ף** (יז:), שכל השיפוע ממרכז האתרוג עד













## עטרת שלום

את שועתם, ומסר נפשו להעתיק ולהתחנן בעדם. ואכן תפילותיו עשו רושם ולא שבו ריקם, וכדרך אבות שושלת הקודש למעלה דור אחר דור, אף הוא עמם כוחו תקיף היה לפעול ישועות בקרב הארץ ע"י תפילותיו, וברכותיו עשו פרי.

ומלבד התפילות והישועות, עוד זאת הייתה בידו להטות אוזנו ברוב קשב, ולהשתתף בצערן של הבריות בנשיאת משאות ליבם עמם. תמיד היה לבו פתוח לרווחה לשמוע אנקתם בשפכם לפניו את מרי שיחם, והיה משתתף בצערם ומעתיק בעדם, ומעודדם ומרעיף טללי תחיה ותקוה למרי נפש, וברוחב בינתו ידע ליריד לנבכי נפשם להקל את צערם ולכלכלם במיטב הגיונו מתוך רוב השכל ודעת.

### ~ הסתלקותו ומורשתו הרוחנית ~

שנת תשנ"ז שנתו האחרונה של רבינו עלי אדמות, ראו כל מכריזו כי עומד הוא ומתכוון לעזוב את עולם השקר, ולעבור לעולם שכולו טוב, בסוף השנה נחלה רבינו את חוליו אשר ממנו לא קם וביום י"ג תשרי תשנ"ח השיב את נשמתו ליוצרה, אלפים ליוו את רבינו ובאו לחלוק לו את כבודו האחרון, רבני ירושלים הגאון **רבי ברוך שמעון שניאורסון** זצ"ל ר"י טשעביץ והגאון רבי **משה הברשטאם** זצ"ל חבר הבד"ץ קשרו עליו הספד ונהי, ובשם עדת חסידי קאמרנא הספיד החסיד הישיש רבי סנדר פריד מאנטווערפן והקריא את צוואת רבינו ורצון רבינו שבנו הגדול **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** ישב על כסא אבותיו וימשיך את שלשלת הקודש ויתקדש שם שמים ושם קאמרנא על ידו, וכבוד גדול עשו לו במותו, ונטמן בחלקת הרבנים בהר המנוחות בירושלים.

מורשתו שהנחיל והשאיר אחריו ברכה, הם כתבי ידו שכתב בעשר אצבעותיו, בכל זמניו ועתותיו, יורדי הים באניות בנסיעתו לארץ הקודש, ובעת שהותו במעצר במחנה עתלית, ובעת צער ובעת שמחה, היה עטו בידו, וכתב חידושי תורתו אשר חנן ה' אותו, להלחיב את לבבות עם הצמאים לתורת ה', בהם נראים לעין כול גם אוצרות רוחו ופרי הגיונו בהלכה ובאגדה. ובשםם קרא לספריו **מעשה שלום** על חמשה חומשי תורה, **נפש שלום** על ספר תהילים ועל מסכת אבות, **נשמת שלום** על מועדי השנה ועל סדר התפילה ואגדות השי"ס.

### זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מפי זקני החסידים ומפי גדולי עולם. והיה קולו נשמע למרחוק כאשר בסילודין ובחרדת קודש הזכיר והעלה על שפתיו שמותם של צדיקי עליון, ועלה על כולנה בררת ובזיע עת הזכיר מדברותיהם או מהנהגותיהם של אבותיו צדיקי בית קאמרנא, ובחיל רועדה הזכיר את שמותיהם, ואת דבריהם ומעשיהם הנחיל אל עם ה' במלוא עוז ותעצומות. קשב מלא שרר תדיר בקהל שומעיו, בידוע לירד לתוך נבכי לבו של כל אחד ואחד, ואך קול דממה ישמע בקרב קהל מרעים, והיו כל השומעים מתנשאים לעומת הדיבורים ומתעלים עמם לגובהי מרומים, בשאיפתם הזכה אולי יגעו בקצהו, וישגו אפס ושמשן מיני גודל המעלות שאילפם רבינו בינה; אפס קצהו תראה וכולו לא תראה, כי כולו אומר כבוד, קודש תפארת ותהילה.

ונאה דורש נאה מקיים היה, כאשר קיים בעצמו גדולים מעשי צדיקים, ובכל יום היה מחשב מתי יגיעו מעשי למעשה אבותיי כאילו בעל השמועה עומד כנגדו, הלא המה אבותיו ורבותיו הקדושים שבנתיבתם צעד עקב בצד גודל מבלי לזוז ולו שלעל מן הדרך אשר הורהו.

### ~ עבודה שבלב ~

איזוהי עבודה שבלב, שהיו אומר זו תפילה. בהכנה דרבה את הכין עצמו לתפילה, והיה מעורר את השחר בקומו השכם בעוד ליל, בשעה שתיים או שלוש לפנות בוקר, כבר עמד על רגליו והכין עצמו בסילודין לעבודת התפילה, ועסק בתורה תורת הרז, עד שהגיע עת התפילה. וכאן, לעת התפילה, התגלתה נפשו בעוצם זכותה, בזמני התפילות ראוהו בהתעלות נפשית נלבבת; חזו בו בעיצומה של השתפכות נפשו נוכח פני ה', בהתעוררות בתפילה זכה, שכנפשו הייתה יוצאת בדברו, והיה מונה וסופר כל מילה היוצאת מפיו מתוך התרגשות ותבערת אש בררת ובזיע, והיו פניו מאירות כלפיד אש, ורבים וטובים נתעוררה נפשם בקרבם כאשר זכו להתבשם מאור הקדושה האופפת אותו בתפילות.

לשיא הגיעה דביקותו והשפעת קולו המתפלל על קהל עדתו לעת הימים הנוראים ושאר ימים טובים, אשר אז כיבד את ה' מגרונו בעוברו כשליח

ומעריכו ומוקירו, בראותו כלי חמדתו אשר לא זכה לראותו רבות בשנים, גדל ופרח, וכי אתעביד לאילנא ברבא בישראל אשר אף הצמיח פירות ויירי פירות בבנים ותלמידים. ובהקים רבינו הפרי חיים את ישיבתו הרמה על דרכי אבותיו, הושב את נכדו הגדול **כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** על כס ראשות הישיבה. התאחדות זו בין הני תרי מלכי רבי חיים יעקב ובנו רבינו זיע"א נמשכה עד ליום הסתלקות אביו ביום ה' סיון מלכות שבמלכות תשכ"ט, אז עבר שרביט ההנהגה לידי בנו הגדול הוא רבינו.

### ~ בדרכי אבותיו ורבותיו ~

רבינו אחז את דרכו ביד רמה, שלא לזוז מאומה מדרכי אבותיו, וערך את שולחנותיו הטהורים במשך למעלה מיובל שנים בבית מדרשו קהל חסידים שבשכונת שערי חסד, ורבים וטובים היו מגיעים בתמידות לראות את עבודתו הקדושה, כאשר המקום היה צר מלחכיל את כל הבאים להסתופף שם, וכאשר פתח את פיו בחכמה להשמיע מדיברות קודשו, כשלבן עולה על גדותיו כמעין המתגבר, ומפיו לפידים יהלוקו בדברי תורה נחמדים מפו השזורים בחן מיוחד בנגלה ונסתר, והיו הדברים נאמרים בהתעוררות גדולה ויוצאים מן הלב, ומתנגנים מפיו בניגון המיוחד בנוסח אבותיו הקדושים נבג"מ, או אז התקבלו הדברים היוצאים מן הלב כנתינתם, וכנסו היטב היטב בלבבות שומעיהם, והקהל היטה אוזנו בחרדת הקודש המתאימה לכך. ומה נאדר היה המחזה כשהיו הקהל עומדים ונאחזים בלהט קודש בדיבוריו המשתלבים כגיצי אש ויורדים חדרי בטן, ובסערת קודש היו מתעלים עמו במעלות התורה והחסידות, ואוזניהם קשובות לבל יחסרו מאותם דיבורין קדישין מאומה.

רבינו היה נושא לפעמים משאות קודש במקלות עם, והיו דבריו חוצבי להבות אש מתובלים במתק לשונו מדברי תורה וחרוזי טוהר, מכבשונם של גדולי החסידות בדורות שעברו, ורוויים זיכים ממעיינותיהם של תלמידי הבעש"ט ז"ע אשר היו שגורים בפיו, וכך ריתק את לב השומעים במשך שעה ארוכה, כאשר ביכרונו עולים בזה אחר זה סיפורי מעשיות ועובדות והנהגות מגדולי צדיקי קמאי אשר ראם וגם שמעם

**עטרת שלום**  
בית מדרש קאמרנא  
בארה"ק

**ישמחת בהגך והיית אך שימה**  
**לשמחת בית השואבה**  
**סעודת אושפיזין עילאין קדושיין**  
**אושפיזין דמהימנותא**  
**תתקיים ביום רביעי ב' החוה"מ**  
**אושפיזא דמשה רעיא מהימנא**  
**נטילת ידיים בשעה 8:30**  
**בסוכת בית מדרשינו**  
**בשירות ותשבחות תופים**  
**ומחולות זכר לשמחת בית**  
**השואבה**  
**הג שימה**

במועדי הח' אדר ה'תשפ"ג 48 ירושלים, טלפון: 02-5823727, פקס: 02-5325814

**מוסדות קאמרנא בארה"ק**  
בית מדרש קאמרנא  
בארה"ק

הגנו מתכבדים להזמין את כל קהל הקודש, מתפללו ולומדי בית מדרשינו והו"ר הכולל. להגל יומא ההלולא דרבינו הגאון הקדוש מרן רבינו **רבי שלום מקאמרנא זצוק"ל** בעמח"ס **מעשה שלום, נפש שלום, נשמת שלום.** זכותו יגן עלינו אמן.

**כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** יערוך את שולחנו הטהור בשבת קודש פרשת האזינו בעת רעוא הרעון בהיכל בית מדרשינו זכות רבינו הקדוש ימליץ טוב בעדינו אבי"ר

בית מדרש קאמרנא  
בארה"ק  
בית מדרש קאמרנא  
בארה"ק  
בית מדרש קאמרנא  
בארה"ק  
בית מדרש קאמרנא  
בארה"ק

במועדי הח' אדר ה'תשפ"ג 48 ירושלים, טלפון: 02-5823727, פקס: 02-5325814